

## Hivatkozott irodalom

W1 = A Pannon KultúrKlub Facebook-oldala: <https://www.facebook.com/PannonKulturKlub>

W2 = A Pannon Egyetem Open University honlapja: <https://felveteli.uni-pannon.hu/open-university>

W3 = Az Éghajlatváltozás Nemzeti Laboratórium honlapja: <https://klimavaltozas.org/index.php/kutatas/kutatasi-teruletek>

W4 = A Magyar Nyelvtudományi Társaság honlapja: [www.mnyt.hu](http://www.mnyt.hu)

NAVRACSICS JUDIT  
PARAPATICS ANDREA  
Pannon Egyetem

## Heltainé Nagy Erzsébet 70 éves\*

Kedves Erzsike, kedves Vendégek! Ünnepi alkalomra gyűltünk ma össze: kedves kollégánk, Heltainé Nagy Erzsébet 70. születésnapját ünnepeljük. Amikor felkértek, hogy tartsak köszöntő beszédet a mai napon, rögtön arra gondoltam, hogy igen, természetesen örömmel vállalom.

Erzsikét 2001 óta ismerem, és amikor köszöntésére készültem, rögtön két fontos dolog jutott eszembe: először is hosszú, eredményekben, kutatási és oktatási tapasztalatokban gazdag pályája, amelyet a szakmában mindenki ismer és elismer. Heltainé Nagy Erzsébet a Nyelvtudományi Kutatóközpont – korábbi nevén MTA Nyelvtudományi Intézet – tudományos főmunkatársa, a Nyelvművelő és Nyelvi Tanácsadó Kutatócsoport vezetője volt, illetve a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének egyetemi docense jelenleg is. Kutatási területei a nyelvművelés, nyelvi tanácsadás, a stilisztika, retorika, szövegtan, az irodalmi nyelv és Sinka István stílusa. Számos kutatócsoport munkájában tevékenykedett, tevékenykedik: tagja volt az ELTE Stíluskutató csoportjának, tagja a KRE-n működő TERMIK kutatócsoportnak, és részt vett a KRE BTK Magyar Nyelvtudományi Tanszékének tagjaként a nemzetközi Hungarobox-projektben is. Heltainé Nagy Erzsébet oktatás- és tudományszervező tevékenysége is kimagasló: az MTA Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottságának tagja, 2005-től 2012-ig titkára, az MTA Nyelvtudományi Bizottsága Magyar Nyelvészeti Munkabizottságának tagja, a Református Egyház Doktorok Kollégiuma nyelvi és irodalmi szekciójának tagja; egyetemi hallgatók versenyfelkészítője, akinek munkáját a hallgatók OTDK-kon, szónok- és helyesírási, illetve anyanyelvi versenyeken való részvétele, eredményei igazolják. Erzsike folyóiratok szerkesztőbizottságában és tudományos társaságok tagjaként is aktív szerepet vállalt, vállal: a Magyar Nyelvőrnek 2021-ig, az Édes Anyanyelvünknek jelenleg is szerkesztőbizottsági tagja; tagja továbbá a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak, az Anyanyelvápolók Szövetségének, az MTA Köztestületének, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületének, a Termini Egyesületnek pedig alapító tagja. Munkásságát több alkalommal ismerték el jelentős díjakkal, kitüntetésekkel: a Magyar

---

\* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. május 16-ai ülésén.

Tudományos Akadémiától Akadémiai Ifjúsági Díjban, az Anyanyelvpolók Szövetségétől Lőrincze-díjban, Gyula városától és a Magyar Nyelvtudományi Társaságtól Implom József-díjban részesült, 2018-ban pedig Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Engedjenek meg másfelől néhány személyes vonatkozású emléket is felidézni az ünnepelttel kapcsolatban: olyan emlékeket, amelyek miatt mindig szeretettel fogok gondolni Erzsikére. Olyan személyes emlékeket szeretnék most megosztani Önökkel, amelyek azon túl, hogy igazolják Erzsike személyének kedvességét, egyszersmind bizonyítják szakmai kiválóságát is. Bízom benne, hogy ezek az emlékek az ünnepelt számára is kedvesek, és olyan szívesen emlékszik vissza rájuk, amilyen szívesen osztom meg én őket.

Erzsike már évek óta tapasztalt oktató volt a Károlin, tudományos főmunkatárs a Nyelvtudományi Intézetben, nagy tudású, elismert szakemberként tanította a fiatal egyetem fiatal hallgatóit, amikor én egy egyetemváltást követően 2001-ben úgy döntöttem, hogy beiratkozom a Károli Bölcsészettudományi Karára. Megkerestem a régi leckekönyvem, és megnéztem: stilisztikát és szókészlettant tanított nekünk első alkalommal Erzsike. Tanított, de nem akárhogyan! Gondolkodásra, kritikai érvelésre ösztönzött minket: kifejtettük saját véleményünket, ugyanakkor mindig érezhettük, hogy nagy tudású, tájékozott oktatóként kedvesen, de határozottan vezeti a szemináriumokat.

A következő emlékem a 2003. évi Kossuth-szónokverseny döntőjéhez kapcsolódik. Erzsike biztatott, induljak a szónokverseny kari fordulóján, majd amikor továbbjutottam az országos döntőbe, vállalta a felkészítésemet is. Külön kedves emlékem erről az eseményről, hogy nemcsak elkísért a versenyre Erzsike, hanem – mivel a verseny idején volt a névnapom – még egy doboz csokoládéval is meglepett. A mai napig emlékszem erre a kedves gesztusra, pedig idén éppen húsz éve történt.

Erzsike a stilisztikai és a jelentéstani kurzusokon formálta a gondolkodásomat, felébresztette a kíváncsiságomat a változó nyelvvel, a nyelvi jelenségek elemzésével, vizsgálatával kapcsolatban. Nagyon nagy szerepe volt abban, hogy később úgy döntöttem: nyelvészettel szeretnék foglalkozni. Nem volt kérdéses számomra, hogy őt választom témavezetőmül, amikor a magyar nyelv neologizmusaihoz kapcsolódó OTDK-dolgozatom, majd a szakdolgozatom témáját kiválasztottam. Erzsike a későbbiekben is segítette a szakmai munkámat, kutatásaimat; tanácsaira, javaslataira mindig számíthattam. A kezdetekkor, 2005-ben segítségével engedélyt kaptam, hogy az akkori Nyelvtudományi Intézet közön-ségsszolgálati naplóit átnézhessem új szavakra „vadászva”: nagy élményt jelentett számomra látni, hogy milyen sok kérdés, segítségkérő levél érkezik a Nyelvi Tanácsadó Kutatócsoporthoz nyelvhasználat, helyesírási kérdésekkel kapcsolatban. Példaértékű volt számomra a munka, amelyet Erzsike és kollégái végeztek: bepillanthattam a nyelvészek, a kutatók munkájába, amely első pillanattól fogva nagyon tetszett. Hasonló élmény volt számomra, amikor egy alkalommal, amikor még egyetemista voltam, bevitt magával az akkori Stíluskutató csoport egyik ülésére. Az Alakzatlexikon szócikkei készültek éppen, műhelyvitákra, egyeztetésekre került sor, és számomra nagy élmény és megtiszteltetés volt, hogy Erzsike invitált, tartsak vele az ülésre. Később is mindig segített: tapasztalt nyelvész-ként ellátott tanácsokkal, szakirodalommal. 2012-ben, a doktori disszertációm műhelyvitáján előopponensi, a nyilvános védésen pedig titkári szerepet vállalt a bizottságban.

Erzsikével 2005 óta dolgoztam együtt: sok féléven keresztül tartottunk stilisztikai kurzusokat a Károlin: amikor kezdő oktató voltam, ő tartotta az évfolyam-előadásokat,

én pedig egy-egy szemináriumi csoportot vezethettem, később pedig már én is tarthatam előadásokat, ami jelentősen hozzájárult szakmai fejlődésemhez. Erzsike tanácsaira: a vizsgáztatásban, kurzusok vezetésében szerzett több évtizedes tapasztalataira ekkor is mindig számíthattam. Sok éven át zsűriztünk közösen a szépkiejtési és szónokversenyek kari fordulói, illetve készítettünk fel hallgatókat közösen szónok- és helyesírási versenyek döntőire. Nem tudom eléggé megköszönni a sok jó szót és szakmai segítséget, amelyet Erzsikétől kaptunk ezekben a feladatokban is: ha kértük, hívtuk, mindig jött, ott volt, és hasznos tanácsokkal látta el még a kicsit érzékenyebb lelkű versenyzőket is.

Muszáj megemlítenem, hogy hasonlóan okos és kedves tanácsokat kaptam tőle mindkét alkalommal, amikor a gyermekeim születése után visszatértem a munka világába: most is örzöm egy kedves levelét, amelyet az egyik szülési szabadság utáni első munkanapon találtam az íróasztalomon a tanszékünkön. Ebben a levélben kedvesen köszöntött Erzsike, jó egészséget, jó munkát kívánt, és biztatott, hogy idővel egyre könnyebb lesz. A mai napig hálás vagyok ezért a levélért, és rá-ránézek, amikor úgy érzem, hogy nagyon elborítanak a munkahelyi és az anyai feladatok.

Kedves Erzsike! Isten éltesen sokáig szerető családot körében! Hosszú, boldog, az eddigiekhez hasonlóan derős és egészségben, alkotókedvben gazdag éveket kívánok sok szeretettel!

SÓLYOM RÉKA

Károli Gáspár Református Egyetem

## NYELVTÖRTÉNETI ADATOK

### Glosszák egy oxfordi rovásírás-ábécé történetéhez

„A székely írás emlékei” (CMASE.) című kötetben hosszabb szöveg foglalkozik a rovásírás angliai fogadtatásával (585–587), ami azzal kezdődött, hogy GEORGE HICKES oxfordi tudós *Linguarum veterum septentrionalium thesaurus grammatico-criticus et archeologicus* [A régi északi nyelvek nyelvtani-kritikai és archeológiai tára; ford. CMASE. 585] című művének első kötetében közzétette a „hun rovásírás” ábécéjét. Ebben az 1703 és 1705 között napvilágot látott két kötetben HICKES (aki Oxfordban a Lincoln College Fellowja, más szóval igazgatósági tagja, később Worcester dékánja és egy ideig II. Károly udvari káplánja) megírja, kitől és mikor kapta – John Mill nevű tanártársán át – ezt a ritka szöveget: egy Harsani nevű peregrinustól 25 évvel korábban, tehát 1678-ban!<sup>1</sup> Amikor az *Élet és Tudományban* egy rövid közleményben a HICKES-féle rovásírás-mintáról beszámoltam (GÖMÖRI 2004: 308–309), kétségbe vontam a jeles angol tudós emlékezetét, mert semmilyen adat alapján nem tudtam azonosítani azt a magyart, aki Angliában járván John Mill-lel vagy más oxfordi tanárral találkozott volna (GÖMÖRI 2004: 308–309).

<sup>1</sup> Faksimiléjét (HICKES 1703–1705. 1: VIII. [Előszó] laphoz csatolt réznyomat) először közli GÖMÖRI 2004: 309; 1. még CMASE. 587.